SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob ½6. uri popoludne.

Štev. 291. V Ljubljani, v ponedeljek 21. decembra 1885. **Letnik XIII.**

Narodi na Balkanu.

III.

V Dobruči, ob izlivu Donave do Dnépra stanuje okoli 35.000 Tatarov. Ločeni so od svojih rojakov na Krimu, kakor zagojzda med Bolgari živé raztreseni ob Donavi gori do Vidina. Po vnanjem so se Tatari sprijaznili z Bolgari, jezik in nošo sprejeli so od Bolgarov; a izlamski fanatizem jim ni še zaspal. Male tatarske naselbine so še v Vidinu, Florentinu, Rakovici, Bregovi, Rakitnici, Kuli, Dobrem dolu, Slivi itd.

Naselila jih je tù turška vlada, da bi ž njimi ložje davila kristjane. Odstopiti so jim morali kristjani svoja polja na povelje turške vlade, da imajo pred njimi mir.

Mnogo bolj divji od Tatarov so delomrzni, grabežljivi Čerkesi. Prinesli so seboj iz svoje domovine, kavkaških gorâ divjost in krviželjnost, postali so strah kristjanom in Osmanom. Ta azijatski rod, ki je klal in mesaril, požigal in ropal na zemlji slovanski, prisilil je narode do obupnega boja.

Ko so Rusi korak za korakom osvojevali si Kavkaz, zapuščali so divji čerkeski rodovi svojo domačijo ter se izseljevali v turške dežele. Turška vlada sprejemala jih je rada ter jih naseljevala po Mali Aziji, egejskih otocih in evropskih svojih pokrajinah. Po turškem uradnem naznanilu je prišlo v Evropo že julija meseca l. 1864 do 40.000 družin. Okoli 6000 družin se je naselilo pri Drinopolji, 13.000 družin pri Silistri in Vidinu, 12.000 družin v okolici Niša in Sredca, 10.000 družin pri Svištovu, Nikopolji, Ruščuku in v Dobruči. Vseh Čerkesov je Turčija razpostavila med narodom bolgarskim in srbskim do 150.000 glav. Tudi tem divjakom so morali kristjani odstopiti potrebna zemljišča.

Razun Tatarov in Čerkesov so se v Bolgariji naselili tudi Romunci. Stanuje jih do 73.000 v Dobruči ter ob Donavi od Silistre do Dunavca.

V Dobruči živi tudi nekaj ruskih družin, ki so se tukaj naselili za časa Katarine II.

Celó nekaj nad tisoč Nemcev stanuje v Dobruči med Tulčo in Dunavcem.

Zanimivi ljudstvo na Balkanu so dalje Cincari (Rumuri). Stanujejo večinoma po mestih, posredujejo kupčijo med vzhodom in zahodom ter se pečajo z zidarstvom, kovaštvom, ključarstvom, mizarstvom in drugimi rokodelstvi. Veča cincarska naselbina je v Peristeri pri Tatar-Bazarčiku. Številneji so v Tesaliji, največ pa v Epiru, raztezajoč proti zahodu čez Janino, proti jugu doli v Grško.

Po veri in nagnjenosti do kupčije sorodni so Grkom, grški jim je ob enem pismeni jezik. Ako kedaj Grška poseže z orožjem proti severu, zanašati se sme na prijazne jim Cincare.

Kakor Cincari so tudi Armenci raztreseni po turških mestih. Štejejo do 400.000 duš, kterih polovica živi v Carigradu.

Izabela katoliška in Filip II. sta iz Španije pregnala Žide, ki se klatijo po vsej Turčiji. Največ jih je v Plovdivu in Solunu.

Cigani, kterih je do 200.000, so ali kočarji ali pa tudi stalno naseljeni po vaséh. Tudi okoli 5000 Poljakov stanuje na južnem vznožji Olimpa.

To čudno zmés raznoterih narodov oklepajo na jugu in nekaj na vzhodu — Grki, ki so naseljeni na obrežji Egejskega, Belega (Marmora) in Črnega morja, gori do Varne. Le na dveh mestih pretrga to črto bolgarski živelj, namreč pri Soluni in Burgasi. Najgostejše živé v Traciji, najširje je njihovo ozemlje med Marico in Bosporom. Osmanov živi malo med njimi, otoki Egejskega morja imajo le grške prebivalce.

Pod turško vlado živi nad 900.000 Grkov. Po omiki in premožnosti nadkuljujejo svoje sosede.

Zahodni mejaši Bolgarov so Arnavti (Skipetari ali Albanci), ki živé na obrežji Adrijatskega morja. Navadno se trdi, da so potomci starih Ilirov. Slovani so potisnili Arnavte proti jugu, ti pa Grke do Korintskega zaliva. Reka Škum jih deli v dva dela, Gege in Toske; vere so turške, grške in katoliške. Po naravi so divji, grabežljivi, prepirljivi ter nevarni svojim sosedom. Krvna osveta je pri njih v navadi, človeška buča jim je toliko, kakor orehova lupina.

Iz te divje druhali nabira Turčija svoje orožnike, ki so razdeljeni po sultanatu ter pokoré narode nečuveno silo.

Hecquard, francoski konzul v Skadru, je naštel Arnavtov nad 1,300.000 duš.

Severni Albanci, znani tudi z imenom Mirditi, so katoličani. Vendar vera med Arnavti ne dela posebnega razločka. Vsi so divji in krviželjni. V političnih bojih so nezanesljivi. Kristjan se bojuje proti kristjanu ali mohamedanu, kakor mu laglje kaže; isto stori mohamedanski Arnavt. Le v tem se ločijo, da je severni del vedno manj čutil turško oblast, kakor južni.

Do najnovejšega časa so se Mirditi junaško bili na strani Turkov, tako v Epiru l. 1854 in pozneje proti Črnogorcem. V boji so prvi, vstrajni ter neradi bežé, dočim so južni Arnavti bolj bojazljivi. Mirditi so imeli vedno svojega vladarja, še le v novejšem časi so jim Turki skušali vsiliti svoje postave in turškega poglavarja. V odločilnem trenotku utegne tudi ta rod pasti na košček gnjile Turčije.

Vsem tem ravno naštetim narodom so bili nekaj stoletij neusmiljeni gospodarji — krvoločni Osmani. Nejedinost med narodi balkanskimi zgradila jim je most iz Azije v Evropo, pripravila jim pot do širnega Dunava. S krvjo in železom zvarili so svoje cesarstvo, na razvalinah prejšnjih držav ustanovili so umirajočo Turčijo, v kali so zadušili zatiranim narodom vsako željo po prostosti. Po številu preslabi razpostavili so zanesljive straže po ogromnem ozemlji, kukavični odpadniki množili so jim moč in oblast. Največ se jih je naselilo v rodovitni Bolgariji, tù stanujejo v najgostejšem številu. Pravih Osmanov je v Evropi le do 1,500.000. Veče osmanske naselbine so med Plovdivom in izvirom reke Karasu, med Ardo in lagoškim zalivom, ozka črta od Kavale do Soluna, dve naselbini v Tesaliji, ena pri Ostrovem, ena pri izlivu Salamirije do grške

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izviren zgodovinski roman.

(Spisal Podvigenjski.)

(Dalje.)

V vseh teh in drugih enakih brošurah napadala se je cerkev in papež, in na vsaki strani mrgolelo je od psovk na duhovstvo in redovnike.

„Glejte, sosedje, tù imamo tudi pesni“, zakliče zadnji izmed naših štirih, po tem ko je v enem toku kozarcu pogledal na dno. „Dobro, ko se napijemo, bomo pa peli. Poslušajte prijatelji!“

Začne brati s tiskanega lista:

Ak' res po žegen ste papežev prišli, meščani
In kmetje vi tukaj vsi zbrani,
Nikdar vas papež zveličal ne bo,
Ak' ne živite po veri zvestó.
Vraže pustite, neumnosti druge enake,
In streznite se, to je za bedake.
Cesarju skazujte čast, ki mu gré,
V pismu kak' Peter apostelj nam dé.

Nikar se ne bojte vere zgubiti,
Nobeden ne more cerkve rušiti,
Če tudi v meniški kuti ga ni,
Da pridga vam, spoveda, škropi.
Aposteljne zbral je Gospod, učé da rodove;
Menihi čemu? ki v svete gradove,
Kar kmetu so unesli, vživat se zapró:
Na druzih tù žulje pijó in jedó.

„Ha, ha, izvrstno, izvrstno, to je pa kaj vredno!“ zakrohotajo naši pivci kakor iz enega grla.

„Kdo je pa zložil to pesen?“ vpraša eden.

„Podpisan je David Hammer“, odgovarja čitatelj.

„No, no pa res, da zasluži ime Davida, saj je menda tudi kralj David rad pel in sam vložil več pesni Bogu v hvalo; saj tako sem menda v nedeljo slišal v cerkvi od gospoda fajmoštra. Prav, le vun z menihi!“

„Da le ni žid ta David, ker nisem še slišal, da bi imel kristijan tako ime“, oglasi se drugi; „od žida ne more pa nič dobrega priti za kristijana.“

„Pa čujte tù že spet drugo“, nadaljuje čitatelj; to gré na papeža:

Ah, oče, ako češ, da te častimo kot svetnika,
Ponižen bod', kot Peter bil, aposteljnov vladika.
Pravičen bod', kar njega je, pošteno carju vračaj,
Bogu, kot Kristus pravi, čast spodobno dajaj.
Vse kupce, barantače vse iz cerkve nam izženi,
V molitev jo posvéti, brate vse ljubav okleni. *)

„Ha, ha, kupce in barantače, gotovo pa misli že spet na menihe“, oglasi se oni prvi.

„Ne, jaz pa mislim“, pravi drugi, „da to zadeva najbolj naše fajmoštre, ki hočejo biti plačani za poroko in pogreb.“

„Čujte, sosedje, kaj pa jaz menim“, pretrže govor tretji, „jaz pravim, te besede so proti odpustkom rečene. Ko sem bil onđan zvečer v gostilni pri „Odkritosrčnosti“, nas je več okoli dolge mize v srednji dvorani pilo, pridružil se nam je nek gospod z naočniki, kakor je bilo soditi, bil je zeló učen. Začne nam pripovedovati stare zgodovine, kako se je porodila luterš vera. Nek menih — ne vem že, kako se mu je reklo, Tacel ka-li — da je z druzimi tovariši na povelje papeževo začel po Nemškem prodajati odpustke. Za vsak greh da je bila že določena svota denarja; vsakdo je že lahko naprej plačal za greh, kterega se je bil namenil storiti. Je kdo mislil jutri vkrasti sto tisoč zlatov, plačal je danes sto za odpustke, in tatvino doprinesel je brez najmanjšega greha. Ha, ha, stotisoč za sto! Lepa barantija. A še lepša za menihe, ki so tako iz žepov ljudi izvabljali lepe denarce. To videč Luter ni se mogel zdržati, vzdignil se je proti takim odpustkom in začel pridigovati proti menihom in papežu. To je bil začetek luterš vere, sosedje! A tudi zdaj, pravil nam je učeni gospod, da se boljše ne godi. Da bi vi vedeli, pošteni možje, nam

*) Glej: Brunner Seb. „Die Mysterien“ itd.

meje. Najbolj proti zapadu pomaknene osmanske predstraže so pri Rostovi ob gorenjem Vardaru, dalje pri Pirotu, Ak-Palanki, Niši, Leskovaci, Zvorniku, Vidinu in Džibru-Palanki.

To je toraj divja druhal, ki se je toliko let pasla ob pôtu in delu narodov balkanskih. Zasluži li ime „narod“, ako je bila razpostavljena v malih tolpah po širni Turčiji med sovražnimi življi, ter iz malih trdnjavic hodila na rop in plen?

Turkov po veri je v Evropi sicer $3^1/_2$ milijona, o pravih Ozmanov komaj dobra tretjina onega števila. Čudno pa ni, da so Slovani in drugi narodi pristopili k izlemu, kajti „mohamedanec“ je v Turčiji plemenit, le on more se nadjati časti in mehkužnega življenja.

Toda le toliko časa je mogla Turčija krotiti sovražne ji narode, dokler ni odpasala meča. Ko si narodi balkanski priboré enake pravice, zginil bode Ozman z evropskih tâl.

Trudila se je Turčija, da bi evropsko svoje ozemlje tudi evropsko uravnala in vredila, kakor je želela viša diplomacija. Pa „reforme“, ktere je Pariški kongres vrgel na papir, ostale so na papirji, niti v Stambulu se niso oživile.

Trdili smo že, da je nemogoča v Turčiji evropska omika. In ko bi se s silo pričela, Turčija bi ne bila več Turčija, za Ozmana ni prostora v Evropi. Turčija more biti, kakor je, ali pa ne more biti.

Vzrok turškega propada moramo iskati v koranu, vendar ne izključljivo. Mnogoženstvo, fatalizem so sicer velika zapreka omiki, vendar uči zgodovina, da so Arabci, narod iste vere, vstanovili v Aziji, Afriki in Španiji cvetoče države.

Glavni vzrok propada v naravi seldčukskih Turkomanov, ki so vstanovili Turčijo. Bili so mogočni, dokler so z mečem v roki sedeli na konjih ter se drvili v fanatičnem ognji iz boja v boj. Od tedaj pa, ko je začel ponehovati verski fanatizem, in je Avstrija zaklicala Turku: „Do tù in ne dalje“, počel je bledeti turški polumesec. Ko je Turek stopil s konja, vrgel orožje v kot ter spravil na uropani plen, napala je nevzdravljiva bolezen turško truplo. Počasen mir, dolga smrt.

Navzlic temu moramo priznati, da imajo Turki marsiktero dobro lastnost, pa narava sama jim je sovražna. — Često čitamo o krasnih palačah in rajskih vrtovih turških sultanov in paš, a to je tudi vse. Turek ne zná zidati, graditi, marveč le rušiti in razdirati. Kjer se je blestel polumesec, ginilo je kulturno življenje; kjer je zvenela turška podkova, venela je trava. Da je seldčukski značaj glavni vzrok fizičnega in duševnega propada Turčije, sodimo tudi po tem, da se je Arabec popel do višje omike. Od tod tudi pride, da so se branili turškega jarma Egipt, Arabija, Tripolis in Tunis, kjer živi narod arabski.

Kakoršne je zgodovina spoznala, taki so Turki ostali, namreč roparska druhal; postali so dosluženi, oslabljeni vojaki. S prekrižanimi nogami sedé na romantičnih starih razvalinah, vlečejo duhanov dim iz dolgih cevi, srkajo kavo in sorbet, zdehajo od dolzega časa, sanjajo o svoji preteklosti, kolnejo „rajo“, ki jim odreka pokorščino. Dočim Turek umira, vzbuja se okoli njega mlado življenje. Narodi balkanski se vzdigujejo iz dolzega upanja, v ktero jih je bila zazibala turška sila. Zdravi so v jedru, otresti se hoté turške zajedalke. Proste so Srbija, Črna gora, Grška in Rumunija, isto hoče doseči zjedinjeni Bolgar.

Ali naj morda še dalje, telesno in duševno onemogla turška manjšina zapoveduje zdravim, čvrstim, probujenim narodom balkanskim? Kako hoče evropska diplomacija, ki se ponaša z omiko in pravico, še v bodoče zagovarjati barbarsko, protipostavno in protinaravno tujo oblast? Da, iz strahu pred Rusom! Ali ravno protiruska agitacija na Balkanu sili ondotne narode v ruski tabor. Zapuščeni od Evrope, podpirani od Rusije gledali so narodi zaupljivo proti severu. Ako se pa oprosté z lastno ali tujo pomočjo, hvaležni bodo svojim prijateljem, vendar zahtevali svoje vladarje brez nadzorstva. Turki sami čutijo in poznajo svoj „fatum“, vedno so bili tuji v Evropi, tlá jim goré pod nogami. Željno se ozirajo v deželo, od koder so prišli, v azijski zemlji hoté počivati. Naj se vrnejo v „sveto“ jim Azijo, tam naj brzdajo svoje konjiče ter premišljujejo o svojih „nebesih“. Ako pa ostanejo v stari Evropi, potem naj pozabijo na „slavno“ preteklost. Med kristjani naj imajo enake pravice, dokler ne zginejo v luči prave omike.

H-t-b-r.

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. decembra.

Notranje dežele.

Nemško-liberalni poslanec Posch razžalil je v ***štajarskem deželnem zboru*** vse Slovane s tem, da je javno izrekel svoj dvom o slovanski resnicoljubnosti, t. j. z drugimi besedami: Posch je v štajarskem deželnem zboru 18. t. m. Slovane za lažnjiv narod proglasil. Da ondi zbrani zastopniki štajarskih Slovencev takega očitanja niso preslišali, razume se pač samo po sebi. Vstal je izmed njih dr. Dominkuš, ter je v imenu slovenskega kluba izjavil, da se bodo odstranili in jih ne bo prej v zbornico, dokler se javno žaljenemu slovanstvu v deželnem zboru ne bo dalo javno zadostenje. Deželni glavar je rekel, da bode po prečitanji stenografskega zapisnika že svoje vkrenil. Stajarsko nemško nacionalno društvo sklenilo je resolucijo do deželnega zbora, v kteri zahteva, da naj deželni zbor kaj primernega vkrene, da se na Ptujski gimnaziji ne bo preveč slovenskih profesorjev nastavilo in da ondi ne bodo nemških dijakov v nemščini slovenski profesorji podučevali in pa, da se na ondašnji nemški gimnaziji ohrani nemški značaj. Ob enem so sklenili prositi podpore za nemški „Schulverein“. Lepe reči se slišijo iz štajarske zemlje, in žalibog se je pri sedanji sostavi deželnega zbora in liberalni zagrizenosti večine njegove za Slovence najhujšega bati.

V ***českem deželnem zboru*** je bilo 19. t. m. prvo branje o nasvetu kneza in nadškofa grofa Schönborna, kar se tiče prenaredbe § 14 šolske postave dne 15. septembra 1874. Nadškof pravi, da so poslanci oboje narodnosti na njegovo radost spoznali, da je nasvet pravičen. Do l. 1874 je bilo tudi na viši realki po dve uri na teden podučevanje v krščanskem nauku. 8. januvarja 1873 se je pa deželni vladni predlog prenaredil tako, da se ima v veronauku podučevati le v niži realki. Ta prenaredba vladnega predloga je pa v nasprotji z drugimi določili te postave (govornik navede dotične točke) in ne vgaja potrebam podučevanja. Uprav v 14. letu potrebuje mladeneč še bolj nravne kreposti, kakor deček. Še le v tej starosti, kakor je na viši realki pri učencih, so dušne zmožnosti toliko razvite, da more mladeneč nauke sv. vere sprejeti tudi s pametjo. Vera ni le za srce in čutenje, marveč tudi za pamet. Še le v 14. letu začne učenec razumevati razloge, ki so tolikanj prepričalni za verstvo. Sicer se mora hvalevredno priznati, da so učenci više realke tudi sedaj pri verskih vajah; a mašnik na leci govori bolj na srce, on le opominja in spodbuja, a učenostno ne govori. Verouk se tudi manj čisla, ako ne sega celó do više realke. Vera, pravijo, je dobra za niže razrede, a v viših razredih se ne morejo s tem pečati. Ako nočemo, da mladina ne postane brezbožna, da se tvarinarstvo, ki tako dan na dan prodira, za zmirom ne vkorenini, ako hočemo, da se ti mladenči, o kterih zavisi blagor dežele, privadijo pokorščini in strahú Božjemu, potem nam gre sprejeti ta predlog. Nasvet se izroči šolskemu odseku. — Girtel in tovariši predlagajo: Na vsem Českem naj se na ljudskih šolah začne podučevanje od 15. novembra do konca februvarija zjutraj še le ob 9. uri dopoludne, od 1. junija do konca šolskega leta naj bode šolsko podučevanje le o obligatnih predmetih: deželni šolski svèt naj dalje prevdarja, ali bi ne kazalo po ljudskih in srednjih šolah podučevati samo v dopoldanskih urah. Deželni zbor se odredi do 3. januvarja in prihodnja seja bode 4. januvarja.

Večina ***deželnih zborov*** imela bo letos priložnost tudi še po novem letu zborovati, ker se je parlamentarni kalender na Dunaji tako vredil, da bodo deželni zbori vendar enkrat lahko s prevdarkom dognali svojo nalogo in jim ne bo treba vsakega predmeta le površno lotiti se v vednem strahu, da bi nakopičenemu delu ne bili kos, če bi se pri tej ali drugi reči po potrebi dolgo mudili. Kakor je letošnji preobrat v podaljšanji časa deželnemu zborovanju določenega po tej strani prav hvale vreden, se je pa pri vsem tem po drugi strani po pravici bati, da bode opozicija ta podaljšek posebno po drugih pokrajinah, kakor v Čehah, na Moravi in na Dunaji vporabila za neplodne politične debate, s kterimi se bode po stari navadi dragi čas zapravljal, če tudi deželno-zborska dvorana ni več kraj za politične debate, kakor je bila to pred vpeljavo direktnih volitev v državni zbor. Za dežele, kjer so Slovani v večini toraj tudi za našo Kranjsko bi si pač takega deželnega zbora nazaj želeli. Slabo bi se pa godilo našim bratom po Koroškem, Štajarskem, Istri in Primorji, če bi se v deželnem zboru reševale njihove politične potrebe. Dosti slabeje, kakor jim gré sedaj, bi pa tudi ne imeli; kajti potem bi k večemu prav nič ne dosegli, kedar bi bili odvisni od milosti svojih nasprotnikov sorojakov, sedaj pa tudi nič ne dosežejo, ali saj le neznatne drobtince če prav se še drugi Slovani za nje poganjajo.

Tiskarskega kujanja v Budapeštu je že skoraj da popolnoma konec, samo kakih 80—90 stavcev še ne dela. Deloma se je tisto poleglo, ker so se lastniki tiskarn in tiskarji med seboj po mirnem potu pobotali. Ker so stavci delo popustili brez napovedane 14dnevne odpovedi, jih obrtniška postava sili, da morajo do postavne odpovedi delati.

---

je rekel, koliko sto tisoč gré iz cesarstva vsako leto v Rim papežu v žep za odpustke, za spreglede, zlajšanja in druge neumnosti. Nič, prav nič ne zamorejo naši škofje in župniki, še poročati ne smejo brez dovoljenja iz Rima, vse zadržke, vse veče grehe pridržal si je papež in kdor hoče oproščen ali odvezan biti, mora prositi v Rim, a ob enem slano plačati. In ta denar, kam gré? Kdo vé! Vidite toraj zakaj se za rimskega papeža toliko vnemamo? Bi ne bilo bolje, da bi cesar in naši škofje kaj več ukazovali in lepi denar, ki se v Rim steka, ostal v deželi?“

„Prav praviš, prav!“ ostali trije govorniku enoglasno pritrjujejo ter se okrepčani vzdignejo od mize.

Med tem privalil se je burni sprevod na Travnik. Ko se Raštelu približa, se je moral vstaviti, ker od gnječe ni bilo mogoče dalje, ob enem prihajalo je veliko ljudstva od nasprotne strani. Hrup in vrišč se jame množiti, tako, da se samega sebe ni mogel nikdo umeti. Za nekaj časa vidi se od velike cerkve po Raštelu proti Travniku naglo jahati krasno opravljenega konjika, ki z belo ruto pomigljaje pozivlja ljudstvo, naj gré ž njim na Travnik. Kar vse se za njim vdere. Pred sedanjo glavarjevo hišo bil je tedaj malo vzvišen kraj, semkaj se zaletí naš konjik, bil je Vekoslav. V kratkih besedah oznani ljudstvu, da ob poldrugi uri pridejo Nj. Svetost, oče papež na Travnik, kjer bodo s pomolja (balkona) jezuitske cerkve blagoslov podelili.

Zdaj začne Vekoslav po Travniku jahati; njega navzočnost vplivala je mogočno na množico, red in mir vračal se je med njo; sredi trga razvrstenih je dvesto mož narodne straže, vsi v krasni opravi po okusu osemnajstega stoletja, pripravljeni so bili za sprejem sv. očeta. Kar h krati blizo škofijske palače nastane krik in prepir, ljudstvo se začne stekati in gnjeti. Vekoslav priskoči. Prileten mož, blizo šestdeset let star, kakor se vidi mora biti rokodelec, znajde se v živem prepiru z nekim pouličnim prodajalcem, ki še drží pod pazduho nekaj zavitega. Okoli njega zbralo se je več drugih prodajalcev, kterih eni imajo že prazne koše, drugi pa niso še vsega razprodali. Knjižice, podobe veče in manjše, razne tiskovine vidijo se jim po košéh.

„Trideset krajcerjev si me vprašal za ruto, trideset sem ti jih odrajtal pošteno. Spričajo lahko vsi ti-le; kaj ne, da je tako, prijatli?“

„Pošteno, pošteno, mi smo priče“, oglasi se kakih pet ali šest izmed okolo stoječih.

„Ne, za brado Abrahamovo ne, dvajset krajcarjev sem prejel; prisežem pri nebu in pri zemlji, pri zvezdah in pri luni!“

„Ni res, slepar si, kakor si širok in dolg! Daj, ti žepe preiščem, svoj denar dobro poznam!“

„Ti meni žepe preiskaval?“ togoti se prodajalec.

„Za to ruto sem ti dal trideset krajcerjev“, nadaljuje mož, razgrnivši pred množico kupljeno ruto, „trideset krajcerjev za to ruto, rekel si, da je svilnata, zdaj vidim, da še niti je ni svilnate v nji, ti dlaka sleparska ti!“

„Glejte, glejte, kaj ljudem prodaja“, oglasi se jih več izmed navzočih, kazaje s prsti na ruto, glejte, kaj prodaja! Papeževa glava je na ruti namalana, kako nagrjena je! In kaj je zapisano pod njo, berimo!“

Eden bere: „Stari menih iz Rima“.

„Glejte, glejte, kaj nam prodaja“, zagrmi od vseh strani.

„Žid je, žid, dajte ga po glavi“, glasi se od druge strani.

„Glejte, ti so njegovi tovariši“, kričí drugi kazaje na okoli stoječe prodajalce.

„Židje vsi, židje, kaj pa prenašajo po Gorici?“ zadoni od več strani.

In jamejo jim koše zbivati z rok in trgati jim sešitke in tiskovine.

„Glejte, glejte, kako nesramne podobe prodajajo!“

„Glejte, meščani, poslušajte, da vam berem, kako se psuje papež, kako se ščuva nad menihe!“ čuje se od neke strani.

„Tù spet zaničuje spoved in sv. zakon; postojte, čujte, da vam berem“, dere se spet nek drug.

„Na ogenj s takimi knjigami! Na ogenj z židi!“ razlega se.

„Zapodimo jih domov! Zažgimo jim Get!“

To videvši naš kupčevalec in drugovi, ki so bili

Kdor bi se branil, bo dobil 2 dni zapora, ker se je pregrešil proti obrtni postavi. Tako je bilo obsojenih 27 stavcev Legradyjeve tiskarne, da morajo takoj zopet na delo, sicer bodo po dva dni zaprti ali pa bodo po 10 goldinarjev plačati morali, in so se vsi raje za poslednje odločili. Stavci iz „Ateneja“ so se pobotali z gospodarjem in se jim je plača nekoliko zboljšala, ter je v torek zopet 110 stavcev v tej tiskarni delati pričelo. Do sedaj je bila v Budapešti plača stavcev jako krivično razdeljena, pri vsakem časniku sta bila dva ali pa trije prav dobro, celó predobro plačani, drugi pa včasih še toliko niso zaslužili, da bi se pošteno preživeli. Posebno slabo se jim je godilo pa v „Ateneji“, kjer največ madjarskih časnikov izhaja, in vendar ta tiskarna svojim akcijonarjem po 20—25 odstotkov dividende izplačuje, tako da njene akcije, ktere imajo 200 gld. nominalne vrednosti, zdaj celó 800 gld. veljajo. Tako je povsod, kjer žid vlada!

Vnanje države.

Homatij na *Balkanu* ne bo še tako kmalo konec, če tudi bodo Srbi in Bolgari vsak čas mirú deležni postali, kterega oboji prav iz srca želé. Turčija nekaj namerava v južni Evropi in to mora nekaj prav pomenljivega biti, ker še vedno nakopičuje vojake ob meji iztočne Rumelije. Ima jih že ondi vse polno, več nego 100.000 mož in še trajajo vedno dovozi iz Azije. Ni še dolgo tega, ko je dospelo v Adrijanopelj šest arabskih polkov konjikov. V Adrijanopelju imajo sploh že toliko vojakov, pa jih povsod že več na stanovanje ne morejo jemati, in vendar prihajajo dan na dan še novi polki tjekaj. Čemu ta nepotrebna potrata od turške strani, ki se ni prav nič brigala za boj, dokler sta si bila Srb in Bolgar v lasích. Pa se menda vendar ne bo proti Grški tolikanj oboroževala, ktero lahko brez sile s temi močmi v kozji rog vžene, kolikor jih ima sedaj nakopičenih ob njenih mejah in pa v pravi Rumeliji. Prav umetno bi bilo, ko bi mednarodna komisija, ki je šla sedaj na Balkan premirje vstanovljat, Turka ob priložnosti poprašala, kaj da vendar prav za prav misli s tem silnim nakopičevanjem vojakov v južni Evropi. Za strah Grkom bila bi jih že polovica zadosti zadosti, v Bolgarijo si bo pa menda pač dobro premislil, preden jih bo porinil, ako bode od Evrope pooblaščena komisija mir ondi vstanovila. Mogoče je toraj le to, da se Turčija oborožuje, ker ne zaupa političnemu vremenu na — Ruskem.

Grški minister Delyannis prijel je za vijak, s kterim država privija svoje podložne, kedar denarja potrebuje. Z novimi davki stopil je namreč pred kamoro, rekoč, da denarja potrebuje za vojsko. Ker se mu je vir navadnih dohodkov že zdatno vsušil, misliti je jel mož na nenavadne in je napravil načrt postave, na podlagi ktere bi smel uradnikom kar od kraja po 5 do 21% odtrgati od njihovih plač. Pri tem pa ni noben uradnik izvzet, naj bo v zasobni, občinski ali pa v državni službi. Kamora je načrt postave sprejela, uradniki bodo pa že sedaj vsak svoje odstotke radi pokladali na domovinski žrtvenik za vojno kontribucijo. Dalje Delyannisa tudi še silno mikajo dohodki od glavnic in zaslužkov ter je sklenil predložiti načrt postave za pobiranje davka od glavničnih rent in od dohodnine, ter si oba ta nova vira državnih dohodkov misli obdržati za vedno. Tudi na tabak, rekel je, da bi bilo dobro nekaj več odstotkov naložiti, če tudi je nedavno poprej kamora dotični davek znižala. Sedaj só ga po Delyannisovem nasvetu zvišali za 50% na oko. Ministrovega nasveta, da bi na tabak monopol vpeljali, pa le niso hoteli sprejeti, ker bi se potem tabak zdatno podražil za konsumente, producenti bi ga pa proti sedanji ceni v zgubo dajati morali. Poleg teh novih virov, ki so jih na domačih tleh našli, hočejo navrtati tudi če v inostranstvu finančna tla s tem, da bodo jeli izdajati na 18. t. m. posojilne srečke za 10 milijonov frankov. Od tega podjetja nadjajo se največjega vspeha. Potem se pa svet čudi, zakaj da Turčija še vedno iz Azije v Evropo vojake prepeljava. Grško skupljevanje denarja jo k temu spodbada, ker namreč dobro ve, da je denar prva, druga in tretja za vojsko potrebna reč.

Naše slovstvo.

Knjige družbe sv. Mohorja za leto 1885.

III. Zgodovina sv. katoliške cerkve.

(Dalje.)

V drugi dôbi omenjamo, da ne bodemo preobširni, le kratko nektere nedostatke. Izmed redov omenjajo se samo frančiškani, dominikanci in karmeliti, a na cistercijance, premonstratence, kartuzijance itd. je g. pisatelj popolnoma pozabil. Skolastika in mistika, ki je za srednji vek take važnosti, se niti ne omenja. Premalo se govorí o odpustkih, o krščanskem življenji itd., preveč pa zopet o nekterih papežih, o kterih je na vsak način bolje, da slovenski kmet nič ne vé o njih. Ne podajajmo vendar sami kaj takega priprostemu človeku, kteri si bode mislil Bog vé kaj še hujega se je godilo, ako se že toliko pové! Res je resničnost in odkritosrčnost glavna čednost zgodovinarja za učeni svet, a za neučene, ki nimajo prilike vse zgodovine, vseh vzrokov itd. lahko postaja nevarno, ker mu daje priliko za dvome ali tudi neopravičene napade na papeštvo ali celó resnice sv. vere, ravno ker si zarad pomanjkanja splošnega pregleda marsikaj pojasniti ne more.

Kaj pa, vsako okó ima svojega slikarja, enemu se to, drugemu zopet drugo bolj važno vidi, in s temi svojimi opazkami ne trdimo, da bi mi izključljivo pravo zadeli, kajti poglavitno, kar se mora nahajati v vsaki cerkveni zgodovini, da namreč prava cerkev sloní na podlagi naslednikov sv. Petra v Rimu, je povsod točno izpeljano.

Konečno naj omenimo še nekterih naopačnosti, ktere so se, bodi iz kterega-koli vzroka, vtihotapile v to izvrstno delo:

Str. 151. Friderik Barbarosa ni bil prvi Hohenstaufovič, marveč njegov stric Konrad III. (1138 do 1152). Str. 207. Sv. Tomaž Akvinski je bil rojen l. 1226, a umrl l. 1274, tedaj ni bil 49 let star, ampak le v 49. letu starosti. Vskliki v sredi pripovedovanja se nam zdé neumestni, kakor jih nahajamo str. 28. in 54.

Tudi o slovniških hibah ne smemo čisto molčati, bodisi, da so zadolžene ali nezadolžene. Str. 7. Leanderov (Leander); str. 8. pred vsevidijočim okom. Str. 11. Zareča zarja naznanja viharja. Str. 58. ne (nego) brati. Str. 121. štale. Str. 156. desetak mesto desetina.

Priporočevati bi bila veča previdnost pri rabi perfektivnih in imperfektivnih glagolov. Na pr. str. 7. Po Leovigildu je vse zgorelo. Str. 3. obceniti mesto ceniti. Na str. 26. nahajamo besede Klodvikove: Kam bo moja francoska pala, tam se bode na čast sv. apostolov cerkev zidala. Doslednje se piše kedaj mesto nekdaj str. 35.

Isto tako g. pisatelj rabi prislov dokler, kjer sicer rabimo ko, n. pr.: Zdaj krščanska pobožnost spi, dokler je takrat veselo bedela. Str. 135—136.

Manj primerne podobe (tropi) so: Slovenci so še le takrat naše kraje priplavali str. 40. Vpravotam: svetlo slovansko ime jim je oči klalo. — Str. 44.: Karol Véliki je mogočne obroče Obrov potrl in predrl, da so se razlili (ali Obri ali obroči?). kakor se čmiga razlije po zemlji in v pesku premine, kedar obroči popokajo. Str. 154.: Da so cesarski strankarji tako grdo mleli! (ali je to lapsus calami ali tiskarska pomota?) z največo čatsjo in oblastjo. Na str. 157. beremo: Tudi je veliko denarja ljudem pojemal, poleg vsega tega pa se je papežu dobrikal, in mu je s tem oči jemal, da mu je križno vojsko obetal.

Na strani 214. začenši pri 24. vrsti od zgoraj do 33. vrste bi smelo izostati v knjigi za ljudstvo pisani, ali če že mora stati v knjigi, naj bi se vsaj pravi vzrok povedal zakaj da je papeštvo prišlo ob prejšnjo moč in veljavo. (Papeži v Avinjonu na Francoskem itd.)

Tudi pogrešamo tù in tam doslednosti v pisavi, tako beremo: carigradski in carigraški, tovariš in tovarš; a mislimo da tega ni kriv g. pisatelj, marveč kdo drugi.

Brez tiskovnih pomot ni je knjige, tako tudi ta ni brez njih; tako n. pr. str. 78. Ahrida mesto Ohrida. Str. 79. papež Ivan VII. mesto VIII. Str. 93. mesto 402 naj veljá 802, mesto 285—996: 985—996. Na strani 144. naj stojí m. 1048 raje 1084 in na strani 222. m. 1108 bolje 1208.

Še solnce ni brez peg, tako tudi ni knjige brez vsacega pogreška, najbolje je tista, ki jih ima najmanj. Sicer si pri knjigi ta čitatelj to, uni zopet kaj drugaga želí. Na to se ne more ozirati, zato se tudi sebe ne štejemo nezmotljive, ako to ali uno opomnimo, a vendar svetujemo, da naj učeni in marlji g. pisatelj rokopis III. zvezka še enkrat pregleda, preden ga v tisk pošlje, potem pa kritiku ne bode treba iskati smeti, ako jih g. pisatelj poprej sam spravi iz pšenice.

(Dalje prih.)

Domače novice.

(Dnevni red XI. seje deželnega zbora kranjskega), 22. decembra 1885 ob 10. uri dopoludne. 1. Branje zapisnika o XI. deželnozborni seji dne 18. dec. l. 1885. — 2. Naznanila deželnozbornega predsedstva. — 3. Ustno poročilo finančnega odseka o § 7. B., marg. št. 8.—26., „deželni dobrodelni zavodi“. — 4. Ustno poročilo upravnega odseka: a) o § 1. marg. št. 12. in 17. letnega poročila deželnega od-

---

ž njim, se kar v beg spusté prek škofije po semeniških ulicah proti Getu. Množica se vdere za njimi s krikom in žuganjem.

Tudi Vekoslav jaha za druhaljo, ne sicer, da bi žide preganjal, ampak da bi ljuto množico pomiril Postavi se s konjem med bežeče Abrahamoviče in preganjajoče jih ljudstvo. Tako zadržuje, da jih razdražena množica ne dohití. Ko do Geta pridejo, se z vso silo noter zatekó in vrata se za njimi zaloputnejo. Množica ne more več za njimi; rešeni so.

Nekaj čudnega zdelo se je Vekoslavu da je tù videl. Eden med zadnjimi, ki so skozi vrata planili v Get, zdel se mu je znan. Velikost, očí, kretanje, hoja, sploh vse, s česar se človeka sodi in spozná, kazalo je gospoda Mostovskega, le lasje bili so prepogosti in brada rujavkasta, deloma osivela, tudi predolga — zlagala se ni popolnoma z njegovo.

No, pa koliko ljudi si ni podobnih na svetu, spregovorí Vekoslav samemu sebi, ko se malo pred Getom postanši obrne s konjem na Travnik.

Pred seboj pa vidi množico mirno in tiho vračati se po blagoslov papežev.

XV. Ponočni zbor.

V spalnici g. Mostovskega na Gradišči obešeno bilo je na steni velikansko zrcalo, segalo je malo da ne do tal in slonelo od zdolej na lesenem, na polovico pozlačenem podnožji. Ben Saruk opravljal in lepotičil se je tú navadno. Kdor je pa zrcalo malo od zida odmaknil in prizdignil, ter po naključji morda z lahkoto ob zid zadel, je iz votlega zvoka kmalo lahko zapazil, da tam zid ne more biti kamenit; in res, trebalo je le še enkrat krepko butniti in odprla so se v zidu tanka lesena vrata, ki so bila prav tako pobarvana, kakor drugo sobino zidovje. Stopivšega skozi ta vrata peljalo je kakih petnajst stopnic navzdol; pred zadnjo zadela ti je noga, ako ne prej nos, ob druga črna železna vrata. In ako si tudi ta zgoraj, zgolaj in na sredi s tremi ključi odklenil, stopil si po treh stopnicah v nizko štirivoglato izbo, ktere črnih sten le eden sam žarek ni razsvitljeval. Le tam od spred ti je včasih nasproti zapihljalo nekaj mrzle sape, in ti vroče čelo hladila, in ako si natančniše gledal, zatipal si proti vrhu vzhodne stene okroglo luknjo, kar da bi glavo vtaknil, to te je toraj podučilo, da tod mora biti speljan dušnik, po kterem dohaja čist zrak bivajočim v tem podzemeljskem stanu. Drugi večer potem ko je Pij VI. iz Gorice odpotoval na Dunaj, najdemo tù noter okoli okrogle mize zbrane naše tri znance, Mostovskega, Kazanovskega in gospoda Luko od Volkov; tudi še dve drugi moški postavi se videti v družbi, eden viši, drugi niži, kakor so sploh ljudje, sicer pa oba lepo rejena. Nad mizo visi z nad stropa svetilnica.

Vsakega opazovalca pozornost bi pa gotovo pred drugimi na-se obrnil Mostovski, ki se je ob zidu sedeč ravnokar na levo stran raztegnil po klopi in z laktjo uprl se na žakelj, ki mu ga vidimo ob strani; ko se nasloni na platneni tovor, žakljeva vsebina čudno zarožlja in koj se je lahko spoznalo, da tù noter mora biti vse kaj drugega, kakor moka ali pšenica.

„Deti si ga moraš za podzglavje, brate Mostovski“, oglasi se gosp. Luka, „potem boš sladko spal, še slajše sanjal.“

„Vse pridelek poštene kupčije; le dobro umeti je treba stvar“, odgovarja Ben Saruk, brke ponosno vihaje si.

„Koliko tisoč pa bi znalo biti vsega skupaj?“ vpraša eden, manjši od nam neznanih zborovalcev.

„Dvajset tisoč in kar bo čez“, odgovarja Ben Saruk, „vse trud enega tedna; a vsaj za deset tisoč škodoval me je nekdo. Udari me Jehova, ako se ne maščujem!“

„In ta je?“ vpraša drugi izmed naših dveh tujcev.

„Tù doli je blizo, menih na Vignji, jezuitska zalega“, odgovarja Ben Saruk, s pestmi žugajoč proti Vignju. „On nam je tako izvrstno nastavljene reči zmedel. Ima nos, s kterim vse izvoha, boljši, kakor vsak lovski pes. Še zadnjo uro pred odhodom papeževim, ko so nam opravila tako dobro izpod rok šla, kaj nam je napravil? Celo Gorico našuntal

bora; b) o prošnji mestnega zastopa v Višnji Gori za preložitev c. kr. okrajnega soda iz Žatične v Višnjo Goro; c) o dopisu c. kr. deželnega šolskega svèta, gledé pobiranja priklad za stvarne šolske potrebščine po c. kr. davčnih uradih; d) o prošnji podobčine Orle za izločitev iz občine Dobrunje. — 5. Poročilo gospodarskega odseka o § 6. marg. št. 52. letnega poročila o Dolenjski železnici. Priloga 41. — 6. Ustno poročilo odseka za letno poročilo: a) o § 8. marg. št. 15., 20—24. letnega poročila; b) o § 11. marg. št. 10 letnega poročila; c) o § 11. marg. št. 8. in 9. letnega poročila. — 7. Ustno poročilo finančnega odseka: a) o prošnji Jerše-ta A., nadučitelja v Trebnjem, za podporo ali predplačo; b) o prošnji Malenšek Alojzije, učiteljske sirote, za miloščino; c) o prošnji Juh Ane, učiteljske vdove, za miloščino; d) o prošnji Šumi-ja Franja za podporo za izdavanje domoznanstva. — 8. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu za l. 1886 in o računskem sklepu za l. 1884 gledišnega zaklada (k prilogi 6.). — 9. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu deželne Slapske vino- in sadjarske šole za l. 1886 (k prilogi 17/C.). — 10. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu za l. 1886 in računskem sklepu za l. 1884 deželno-kulturnega zaklada (k prilogi 3.). — 11. Ustno poročilo finančnega odseka o § 4. letnega poročila gledé deželnih podpor. — 12. Poročilo finančnega odseka o § 11. marg. št. 5. letnega poročila gledé plodonosnega nalaganja blagajničnih gotovin. Priloga 42. — 13. Poročilo gospodarskega odseka o § 3. B., IV. letnega poročila gledé sredstev zoper žganjepitje. Priloga 43. — 14. Ustna poročila finančnega odseka: a) o prošnji šolskega odbora obrtni nadaljevalni šoli v Ljubljani za podporo; b) o prošnji predstojništva „Ljudske kuhinje“ v Ljubjani za podporo; c) o prošnji gimnazijskega ravnateljstva v Kranji za podporo revnim dijakom; d) o prošnji društva v podporo modroslovcev na Dunajskem c. kr. vseučilišči za podporo; e) o prošnji gledišnega vodje Manojlo Westena, da bi se mu odpustila najemščina od nekih sob v gledišnem poslopji; f) o prošnji Kristan-a K. delovodnika v prisilni delavnici, za remuneracijo; g) o prošnji učiteljev okraja Radoljškega za zboljšanje dohodkov; h) o prošnji učiteljev Kranjsko-Loško-Tržiškega okraja za zboljšanje dohodkov; i) o prošnji učiteljev Litijskega okraja za zboljšanje dohodkov; k) o prošnji učiteljev Logaškega okraja za zboljšanje dohodkov; l) o prošnji učiteljev Postojnskega okraja za zboljšanje dohodkov.

(Presvitli cesar) daroval je 100 gld. za popravo cerkve v Skotu na Krasu.

(Postne pridige) bode imel, kakor se po Ljubljani govori, jezuit o. Klinkowström.

(V semenišču) imeli bodo letos gg. bogoslovci, duhovne vaje takoj o Božičnih praznikih namesto o Veliki noči, kakor navadno. Vodil jih bode znani duh. oče, jezuit Pattis. Po duh. vajah bodo premil. knezo-škof delili bogoslovcem manjše rede in enemu tudi sv. birmo.

(Slovensko gledišče) v soboto zvečer je bilo kakor nalašč, da je tudi največjega čmerneža v dobro voljo spravilo. Predstavljale so se tri jednodejanske igre. „Prva: „Srce je odkrila“, je prav prijetna in nedolžna veseloigra, v kteri ste se posebno odlikovali gospici Vrtnikova (stara teta) in Nigrinova (mlado dekletce), ki se ravno zavedati začenja.

Za to se je igrala prvokrat Alešovčeva burka „Nemški ne znajo“, ki je napravila toliko smeha, kakor malokdaj. Igra je za naše razmere kakor nalašč in se tudi popolnoma prilega domačemu okusu, kar se nikakor ni skrivati dalo. Nismo še videli domače burke, ki bi bila na tako zdravi podlagi, kakor je ravno ta in prav čudimo se, kako da je toliko let menda nalašč preziran ostal — domač talent pisatelj Alešovec. Igra nam predstavlja jednega izmed dolge vrste tistih slovenskih županov, ki so pač zmožni svojega maternega jezika, nikakor pa ne kos nemščini, v kteri jim dohajajo uradna pisma. Gosp. Kocelj ga je zadel od prave strani, tako, da je človek v resnici mislil, da sedi med domačimi očanci v županovi hiši. Prav podomače vedla se je tudi županova Rezika (g. Zvonarjeva). Robát, uraden sluga (g. Sršen), kazal nam je uradnega slugo, kakor bi ga bil človek v resnici pred saboj videl, kako da lomi tisto ubogo peščico nemščine, kar so mu je pri vojaki v glavo vbili. Prav enako nalogo imeli so trije kmetiški fantje Janez, Jože in Tone (gg. Bonač, K. Šraj in Perdan), ki so se tudi vkvarjali z nemškim dopisom, kakor žaba z lešnikom, da so konečno vendar le vsi na cedilu ostali. Dobro so jo izpeljali, mnogo smeha provzročili so s svojo vojaško nemščino; vendar pa ta naloga v pravih rokah gledalca iz smeha niti ne pusti ne. Resni nalogi poleg župana imela sta gg. Danilo in Čutnik, ktere sta tudi na občno zadovoljnost rešila.

Tretja, gluma „Damoklejev meč“ je bila pa sijajna naloga za porednega knjigoveškega učenca Gregca, kterega je g. Zvonarjeva neprekosljivo igrala. To vam je bil v resnici razposajenec, kakoršnega ne najdete v vsakem kotu. Gospodičina Vrtnikova se je pa tokrat še posebno odlikovala z izvrstnima maskama starikave in jezične ženske. Hvala Bogu, da ima slovensko gledišče zopet spretno igralko, ki ima poleg razumnosti za stare uloge tudi zadosti poguma svoj mladi obraz namazati starosti primerno. Tudi to spada k spretnosti dovršene igralke. Gospodičina Nigrinova predstavljala je dobro mlado Serafinico, ki je bila povsem vredna goska ravno takošnega gosjaka Peresnika, kterega je g. Danilo prav spretno kopiral. Naj zaključimo z gosp. Sršenom, ki je knjigoveza Prilepka tako izvrstno slikal, kakor bi ga bili živega videli pred saboj: V Slovenski Taliji je zopet življenje, da je veselje; naj bi se le tudi dolgo ohranilo.

(Na šolskem polji) je novi minister že zopet nekaj novega jako umestnega vpeljal. Deželne šolske oblasti dobile so dva odloka. Prvi obravnava šolske knjige, da naj se nikari tako pogosto ne menjavajo, kar posebno reveže hudo boli, kteri imajo svoje sinove v šoli. Le kedar najnujneja potreba zahteva, vpelje naj se nova knjiga na srednjih šolah. Prepovedano je tudi profesorjem zahtevati od dijakov napravo druzih pomočnih knjig, kakor le tistih, ki so neogibno potrebne in potrjene. Drugi odlok naperjen je proti dijaškim knjižnicam, ktere naj ravnatelji in profesorji večkrat pregledajo in vse iztrebijo, kar bi vtegnilo v verskem, domoljubnem ali nravskem oziru spotikljivega biti. Ta pregled mora se izvršiti do 1. maja 1886. Vsak učitelj je porok s svojim podpisom v knjižničnem katalogu, da se v knjižnici nič spotikljivih knjig ne nahaja.

(Občni zbor Cérkniške „národne čitalnice“) bode dné 27. decembra t. l. ob 5. uri dopoldne s sledečim sporedom: 1. Nagovor podpredsednikov. 2. Sporočilo blagajnikovo in tajnikovo. 3. Volitev pregledovalcev računov. 4. Volitev predsednika, blagajnika, pet odbornikov in dva namestnika. 5. Nasveti. K obilni udeležbi vabi Odbor.

(Koroški deželni uradniki) dobili so letos lepo božično darilo. Deželni zbor je namreč dovolil deželnim uradnikom in zdravnikom, da se jim bodo petletnice vštevale v pokojnino in da se jim bode od novega leta nadalje od vseh sistemiziranih plač izplačevala tudi aktivitetna doklada z 10%.

(Popravek.) V sobotno številko „Slovenčevo“ vrinila se je neprijetna pomota pri ocenjavanji knjige: „Zgodovina sv. katoliške cerkve“. V zadnjem stavku moral bi biti Pavel Diakon v oklepu, kajti Pavel Diakon in Pavel Warnefried sta jedna in ista oseba. Glasiti se mora toraj stavek: „Ne beremo niti o Alkuinu, niti o Einhardu, ne o učenem Pavlu Warnefriedu (Pavlu Diakonu), ne o Rabanu Mauru, ki bi se vendar ne smeli čisto prezreti.“

---

je proti nam, da so nas lovili do Geta, jaz sem vrata pred njim zaprl. Še več. Ko je izvohal, da tiskamo brošure proti papežn, kaj si je umislil? Šel je in po opravniki svojem pokupil čez polovico za razprodajo namenjenih tiskovin in knjižic in jih dal — sežgati. Ko je bil čas prodajati, ni bilo kaj. Le po mestu smo jih nekaj razprodali, na deželo ni bilo nam mogoče poslati nič. In ali ni one dni pred prihodom papeževim vsak dan popoludne jahal v okolico, tam po vaséh ljudi zbiral, ter jih spodbujal, naj vsi pridejo gledat papeža v Gorico, tudi jih vse podučil, kako se imajo vesti, po tem takem se vé, da nam ni bilo mogoče veliko bloditi, izvzemši malo krika, ki smo ga provzročili po mestu, kterega smo pa morali slano plačati. Sploh se ima papež Vekoslavu veliko zahvaliti za sijajen sprejem; ako je pravičen, ga bo proglasil za svetnika in ga uvrstil v litanije tje vmes med sv. Antona in Dominika in potem bomo klicali: sv. Vekoslav, menih Vigenjski, za nas Boga prosi! Tako je s tem prokletim molkarjem, častitljivi bratje!“ končá Ben Menahem srdito, da mu že od same jeze glas zaostaja.

(Dalje prih.)

Telegrami.

Dunaj, 21. dec. Grof Taaffe je zbolel; danes obrnilo se mu je na bolje.

Zagreb, 21. dec. Starčević in Grzanić prosila sta, da bi ju spustili iz zapora. Prošnjo je sodni dvor zavrgel. Peka Leskovca so zarad njegove drznosti obsodili na 4 mesece hude ječe, ker so njegovo postopanje smatrali za hudodelstvo javnega nasilstva.

Benetke, 20. dec. Tukaj in v okolici pomrlo je že več ljudi za kolero. Zarad tega se je v Pontaflu upeljala zdravstvena revizija popotnikov.

Madrid, 21. dec. Vojvodo Seviljskega spustili so iz zapora; nedavno so ga bili zaprli zarad neke dvorne afere. Zadeva njegova pride pred vojno sodnijo.

Umrli so:

17. dec. Marija Urber, delavka, 26 let, Karlovska cesta št. 14, jetika. — Neža Bitenc, mestna uboga, 61 let, Karlovska cesta št 7, jetika. — Janez Bregar, paznikov sin, 4½ mes., Križevniške ulice št. 6, jetika. — Ivan Krušnik, vrtnar, 90 let, Poljanski nasip št. 14, oslabljenje v starosti.

18. dec. Tomaž Jeršek, železniškega čuvaja sin, 1 mes., Cesta na Rudolfovo zeleznico št. 5, Bronchitis. — Marija Zupančič, zasebnica, 77 let, Šelenburgove ulice št. 6, srčni udotrp. — Marija Tavčar, mizarjeva hči, 9 mes., Kravja dolina št. 1, Meningitis tuberculosa. — Jožefa Damjanovič, brivčeva hči, 3¾ let, Dunajska cesta št. 25, vsled vodenice v glavi.

V bolnišnici:

18. dec. Jakob Strniša, dninau 24 let, jetika.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

21. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl.	90	kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „	15	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „	15	„
Papirna renta, davka prosta	100 „	15	„
Akcije avstr.-ogerske banke	866 „	—	„
Kreditne akcije	294 „	50	„
London	126 „	15	„
Srebro	— „	—	„
Francoski napoleond.	9 „	99½	„
Ces. cekini	5 „	98	„
Nemške marke	61 „	95	„

Piccoli-eva esenca za želodec,
katero pripravlja
G. PICCOLI, lekar v Ljubljani.

Ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in **zdravniških spričeval bolezni** v želodcu in trebuhu, **bodenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemerojide, zlatenico, migreno** itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.

Pošilja izdelovatelj po pošti v škatljicah po 12 steklenic za 1 gld. 36 novc.

Pri večem številu dobi se primeren odpust.

Cena eni steklenici 10 kr.

Gosp. Gabrielu Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani.

Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš cvet za želodec, kojega deli so mi dobro znani, v velikih slučajih vspešno rabil proti boleznim v želodcu in zlati žili.

Ljubljana, mesec januvar 1884.

(22) *Dr. Emil vitez pl. Stöckl,*
c. k. vladni svetovalec in deželno-sanitetni poročevalec.

Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Z njo ozdravelo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-kanonik. Plomin, Primorsko.

Antirrheúmon, najboljše zdravilo proti prehlajenji, kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Pastile santoninske; (kolesci zoper gliste izizkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica 10 kr., 100 košček. 50 kr. 1000 koščekov 4 gld. 2000 košček. 6 gl.

Salicilne pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritis), pljučnim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.

Zeliščni prsni sirop. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirop se rabi z najboljšim uspehom proti vsem prsnim in pljučnim boleznim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušljivem kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci pa toliko žličic. Steklenic 36 kr.

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila se zmiraj sveža dobé v lekarni

G. Piccoli-ja
„Pri Angelu“
v Ljubljani,
na Dunajski cesti,

kjer se naročila takoj po pošti proti povzetji izvršujejo.

Izdajatelj in odgovorni vrednik Josip Jerič.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.